

FAGPLAN FORSKNING

Utviklet 2020, redigert 2023



«... vi tilbyr trygg, forskningsbasert kunnskap...»

Museum Nord strategiplanen 2024-2028, Retning fremover, s.10

Innledning

Selv om Museum Nord ikke er en forskningsinstitusjon, spiller kunnskapsproduksjon og forskning en sentral rolle i vår samlede virksomhet. Kunnskap ligger hele tiden i bunnen av det vi formidler til vårt publikum - det er kjernen i det å fremstå som et museum med troverdighet. Vi har et stort behov for solid kunnskap innenfor våre strategiske satsingsområder og utviklingsprosjekter.

Fagkunnskap står også sentralt i forhold til å stadig kunne bringe nytt liv til de relevante deler av historien vår. Det skal være en tett sammenheng mellom forvaltningen av vår kulturarv og våre samlinger, vår forskning og vår formidling. Valg og prioriteringer endres i den løpende dialogen med det levende samfunnet vi har rundt oss og skal gjøre oss til enhver tid samfunnsrelevante.

Formål

Denne planen er en del av Museum Nords strategiske dokumenter, og er forankret i vår overordnede strategiplan 2024-2028. Planen skisserer og beskriver **forskning og solid kunnskapsproduksjon**, et av våre strategiske utviklingsområder.

Dokumentet er hovedsakelig ment som et arbeidsdokument for Museum Nord. I tillegg gir det våre interessenter et innblikk i vår tenkning og planlegging – som blant annet våre tilskuddsgivere, Norsk Kulturdirektorat, Norges Museumsforbund, og andre norske museer.

Situasjonen for forskning ved Museum Nord

Prosjektarbeid i samarbeid med andre gir oss størst mulighet til forskningsaktivitet i dag. Prosjektarbeid styrker vår kunnskap og hever kompetansen i organisasjonen. De siste fire årene har forskningsnettverket vår doblet (nummer av samarbeidspartnere 2020 – 2023). Siden 2022 har **GaiaVesterålen** tatt en sentral plass i vår forskningsvirksomhet, og vi har etablert **SKREI Research Center** som en ny metode for å forankre forskning i utstillingsarbeid. Vi har et **PhD- stipendiat** ved Universitetet i Oslo (2023–2026) og tre **professor 2-stillinger** i 20 % som er knyttet til prosjektarbeid. Flere av våre konservatorer og FoU ansatte forsker og publiserer. I dag har vi omkring **4 årsverk** knyttet direkte til forskningsvirksomhet.

Siden 2022 har fagansvarlig forskning organisert 3-4 **forskningsseminarer** med opplæringsmuligheter hvert år. Dette har ført til at de som jobber med forskning kjenner hverandre og hverandres forskningsinteresser bedre og støtter hverandre i sitt arbeid. Kontinuerlig bygger vi mer **kompetanse** og et internt **forskningsmiljø**.

I dag har vi ikke tilstrekkelig oversikt over vår kunnskap, både internt og ift. våre nye tematiske områder. Forskningsvirksomhet utenfor prosjektarbeid og dokumentasjon av kunnskap er også fortsatt en utfordring pga. manglende ressurser, som må løses.

Forskningsbegrepet hos oss

Museum Nords definisjon av forskning er nøye tilpasset de norske myndighetenes retningslinjer for museer.

Forskning er en av museenes kjerneoppgaver. Dette slås blant annet fast i statsbudsjettet for 2018: «Forskning og kunnskapsutvikling anses som en av de sentrale oppgavene ved norske museer. For at museene kan drive meningsfull innsamlings-, dokumentasjons- og formidlingsvirksomhet, må de utvikle et faglig grunnlag som er etablert gjennom egen forskning.»¹

«Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling. Et delmål vil være økt forskningssamarbeid, både i museumsnettverket og mellom museene og forskningsmiljøer i kunnskapssektoren.»²

For Museum Nord er **forskning en systematisk utforskning som gi økt og ny kunnskap og som deles offentlig**.³ Forskning bruker ulike metoder: fra studier, som litteraturgjennomgang, undersøkelse til eksperimentering og testing. **Kunnskapsproduksjon er prosessen med å skape, samle, og organisere kunnskap** gjennom ulike metoder, inkludert forskning. Forskning fokuserer på å generere ny kunnskap ved å undersøke spesifikke spørsmål, mens kunnskapsproduksjon omfatter en bredere tilnærming til å generere, validere, og spre informasjon og kunnskap i ulike former.

Vi skiller mellom tre typer forskning⁴

- Grunnforskning er eksperimentell eller teoretisk aktivitet uten spesiell anvendelse eller bruk.
- Anvendt forskning er forskning utført for spesifikke praktiske mål eller anvendelser. Anvendt forskning kan bruke alle metodene nevnt ovenfor.
- Utviklingsarbeid er systematisk aktivitet som bruker kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot å produsere nye eller betydelig forbedrede materialer eller

¹ Kulturrådet, 2018

² Sentralt styringsdokument 2008-9, St.meld. Nr. 49: *Framtidas museum. Forvaltning, forskning, formidling, fornying*

³ Evaluering av et spørreskjema sendt til alle ansatte, august 2020

fasiliteter. Den kan også brukes til å introdusere nye eller betydelig forbedrede prosesser, systemer og tjenester.

Museum Nord er ikke en forskningsorganisasjon, men en organisasjon som skaper kunnskap, samler inn kunnskap og bruker forskning for å øke kvaliteten på formidlingen for publikum. Derfor investerer vi bare i de to sistnevnte typene forskning. All forskning utført av Museum Nord må gjelde for kjernearbeidet vårt (samlingsforvaltning, formidling, tematisk arbeid) eller drive vår utvikling fremover (prosjekter).

«Museumsforskning som begrep rommer forskning både *i, på* og *om* museer, samt spørsmålene knyttet til dette, uavhengig om den skjer ved et museum eller i vitenskapelige miljøer utenfor. Begrepet reflekterer utgangspunktet for å drive forskning i museumsinstitusjonene og mangfoldet av tematikker og praksiser knyttet både til museene som forskende institusjoner, museenes brede forskningsområder og museene som forskningsfelt.»⁵

Vi **foretar vår egen forskning** innen kultur- og naturarv der det kreves – rundt samlingen vår, landskapet vårt, samfunnene våre, tematiske områder vi identifiserer eller utviklingsprosjektene våre. Kunnskapsproduksjon i Museum Nord er en helt nødvendig leveranse inn i formidling av kunnskap og er nært knyttet til kvalitetssikringen av vårt tilbud og våre produkter. Både våre konservatorer og professor II-stillinger er sentrale i utviklingen av ny kunnskap og publisering.

Vår egen forskning er tett knyttet til våre tematiske områder av strategisk utvikling i historiske fag:

- Gjenbruk, kunst og håndverk
- Livet med naturen – mellom havet og land
- Folk i lag – relasjoner og forbindelser
- Sosial endring og overganger

I Museum Nord **inviterer vi andre til å bidra med forskningen sin**. Vi bestiller ny forskning gjennom utstillingsutvikling og prosjektarbeid, vi inviterer til akademiske bidrag fra universiteter. Vi samarbeider og tar aktivt del i nettverk som bidrar til ny kunnskap.

Museum Nord har ofte vært studiested for forskere som undersøker turisme, kultur eller arkeologi. **Museum Nord som forskningsobjekt** bidrar med kildemateriale, personalets tid og vertskap.

Visjon

«**Museum Nord – et bevisst museum**»⁶

I fagområde forskning og solid kunnskapsproduksjon betyr det for eksempel at vi

⁵ Utvalg for museum og forskning *Vilje til forskning - museumsforskning i Norge i det 21. århundre Rapport*, 2020, p.16

⁶ Museum Nord strategiplan 2024-2028, Hovedmål 4, s. 9

- kvalitetssikre kunnskap som vi offentliggjøre for at vi formidler trygg kunnskap
- er bevisst over vår samlet kunnskap og hva vi ikke **vet**
- styrker vår fagkompetanse med sikt på å ha en bred kunnskapsbase internt
- utvikler vårt forskningsmiljø og forskningsnettverk

Mål

Hovedmålet er at «vi bygger et solid kunnskapsgrunnlag om våre temaer og driver forskning gjennom prosjektarbeid.»⁷

Det er særlig viktig at vi **koble kunnskapsproduksjon til all formidlingsaktivitet** fra utstillinger til program og våre samlinger. Vi bidra aktivt til forskningstiltak og **prosjekter** for å drive vår egen og andres utvikling fremover.

Vi skal **tjene vårt lokale og regionale samfunn** ved å samle lokal kunnskap om livet her i nord, ved å engasjere lokalbefolkningen og ved å levere offentlige programmer av høy kvalitet til skoler, grupper og alle som er interessert i vårt arbeid.

Museum Nord skal ha et **godt nettverk lokalt, regionalt og nasjonalt**, og spille en aktiv rolle i diskursen og utviklingen av museumssektoren. Vi skal også være en aktiv aktør og en ledende partner for internasjonale prosjekter som bidrar til forskning og utvikling og bygger videre på vårt **internasjonale** nettverk.

Vi har identifisert fem delmål som strukturer og detaljerer hovedmålet.

DM 4.1. Dokumentere, kartlegge og systematisere kollektiv kunnskap rundt vårt formidlingsinnhold, landskaper, kulturminner og immateriell kulturarv som basis for formidling og samlingsutvikling.

Dette betyr at...

- Vi skaper oversikt over vår kunnskap og våre kunnskapsområder.
- Vi bruker vår intern Wiki for å dokumentere og systematisere vår kunnskap.
- Vi bruker kunnskapsproduksjon til å understøtte produksjonen av formidlingsmaterieell fra utstillinger til offentlige programmer og samlingene våre.
- Vi verdsetter lokal kunnskap og anerkjenne dette som en viktig del av vår kultur – vi samler og formidler immateriell kulturarv.

DM 4.2. Bygge SRC som et kunnskaps- og nettverkssenter som tjener SKREI og er til nytte for hele organisasjonen

Dette betyr at...

⁷ Museum Nord strategiplan 2024-2028, Hovedmål 4, s. 12

- SRC utvikler metoder, er en kontakskaper og **informasjonsjansinnhenter**.
- SRC koordinerer kunnskap og forskningsresultater til SKREI utstillingutvikling og pågående fornying.
- Vi er en naturlig base for forskere som ønsker å komme og drive forskning på oss eller på miljøet vårt.
- Vi bruker forskning for å fremme vår organisasjon (organisasjonsutvikling).

DM 4.3. Etablere et innovasjons- og kompetansesenter for digitale formidlingsløsninger for barn og unge i samarbeid med NFK, Kulturtanken og FoU-miljøer (Sortland).

Dette betyr at...

- Vi bruke forskning for å fremme vår organisasjon (organisasjonsutvikling).

DM 4.4. Bruke forsknings- og utviklingsprosjekter aktivt for å forske aktivt og samarbeide regionalt, nasjonalt og internasjonalt på de tema som er viktige i vårt arbeid.

Dette betyr at...

- Vi vedlikeholder og utvikle våre lokale, regionale, nasjonale og internasjonale nettverk for å fremme vår kunnskap og dele den med andre.
- Vi knytter vår egen forskning strategisk til våre utviklingsprosjekter.
- Vi opprettholde og bygge partnerskap og samarbeid med universiteter, f.eks. samarbeid i levering av mastergrader

DM 4.5. Publiseringsarbeid og forskerkompetanse støttes i forskningsgruppen.

Dette betyr at...

- Vi skaper et forskningsmiljø internt som betyr at vi støtter hverandre i vår forsknings- og kunnskapsproduksjonsvirksomhet
- Vi fremmer forskning av høyeste kvalitet av eget personale.
- Vi søker publiseringmuligheter og publiserer vår egen forskning og forskning som Museum Nord er en del av eller deltar i.

Resultatene av vår forskning

Hvis vi levere mot våre mål forventer vi at Museum Nord har **«relevant kunnskap tilgjengelig som fundament for formidling. Vi bruker ny forskning aktivt i fornying av vårt tilbud, er respektert for forskningsarbeidet vårt og samarbeider aktivt med den akademiske sektoren.»**⁸

Dette skal hjelper oss å nå vår visjon for å være et bevisst museum. På veien vil vi få kunnskap, ferdigheter og en portefølje av beste praksis som kan deles og utvikles videre. Kunnskap åpner dører.

⁸ Museum Nord strategiplan 2024-2028, Hovedmål 4, s. 12.

Organisering av forskning

I vårt forskningsarbeid følger vi de gjeldende nasjonale politiske føringer og internasjonale retningslinjer, for eksempel *Museumsforbundets etiske retningslinjer* og *ICOMs*.

I strategiperioden har vi definert tre prinsipper som vi skal følge:

- Vi har **tre fokusområder**: egen kunnskapsproduksjon, formidling av ekstern forskning, MN/regionene som forskningsobjekt. Vi fokuserer med tiltak på 1+2 gjennom prosjektarbeid og kompetanse i egen organisasjon, og vi støtter forskningsaktivitet som benytter MN/regionene som forskningsobjekt.
- Fortsetter med to **prof. 2 stillinger** hvert år knyttet til prosjektarbeid.
- Forskningsarbeid gjennomføres i **arbeidsgrupper** eller **prosjekt**.

Vår tilnærming og metodikk

- Forskningslederen fører en tett dialog med forskningsgruppen og FoU og **vurderer kunnskapsbehovet** i organisasjonen i tråd med vår strategi, og særlig utstillingsfornyingsprosessen. Det er viktig at fokuset på **spesifikke områder f.eks. mangfold og inkludering og temaer balanseres** over tid.
- Forskningslederen foreslå årlig tiltak til **handlingsplanen** i tråd med strategiens delmål. Forslag går til FoU og ledergruppen til vurdering, deretter til styret.
- Forskningslederen blir informert om og støtter **prosjektutvikling og -arbeid** for å sikre kunnskapsproduksjonen og -overføring i prosjekt.
- Vi prøver å **formulere spesifikke forsknings spørsmål** for å lede vårt arbeid. Disse forskningsspørsmålene må være fokuserte og relevante, så vel som spesifikke og målbare. Gode forskningsspørsmål burde ha svar på
 - Hvorfor tenker vi på dette spørsmålet nå?
 - Hvem er resultatet av forskningen for, og hvordan utvider den Museum Nords kunnskap?
 - Hva vil denne forskningen hjelpe oss med å oppnå når den er ferdig?
 - Hva slags kunnskap bygger vi på /eksisterer?
- Vi **bestiller ekstern forskning** der finansiering gir oss mulighet til å gjøre det. MN vil jobbe tett med universiteter i Norge og internasjonalt samt med andre museer for å drive, støtte og fremme museologisk og historisk forskning. Der det er relevant, vil vi involvere forskningsmottakere, mottakere og medlemmer av publikum i forskningsprosessen. Disse partnerskapene vil bli tilrettelagt og muliggjort av forskningslederen.
- Vi **samler relevant ekstern forskning** som informerer og fremmer arbeidet vårt. Mye av kunnskapen som skapes i våre regioner blir ført tilbake til de eksterne forskningsorganisasjonene eller til en internasjonal forskningsarena. Vi vil innføre tiltak for å beholde og formidle kunnskapen som produseres her, der vi bor og jobber.
- Ansatte som **bidra aktivt til eksterne nettverk** bringer informasjon og kunnskap fra nettverk tilbake til organisasjonen.

- Hvert år **måler og evaluerer** vi forskningsarbeidet vårt og lærer av denne evalueringen.
- Gjennom året **markedsfører vi resultatene av vårt forskningsprogram** for aktuelle interessenter, støttespillere og publikum.
- Vi **publiserer** resultatene våre og legger de ut i CRISTIN / NVA – se kategorier i CRISTIN hva vi anser som medier for publisering.

Måling av suksess

Det er viktig at Museum Nord leverer sine forskningsmål. Formuleringen av spesifikke handlinger, forskningsspørsmål, sette av nødvendige personalressurser til prosjekter og publikasjoner vil være grunnlaget for å måle suksess.

Vi tar sikte på å oppnå følgende

- En rekke **publikasjoner** og annet relevant materiale lastet opp til CRISTIN: Vi tar sikte på å oppnå et årlig mål med bøker, utstillingskataloger og fagfelleverderte artikler eller artikler skrevet av nåværende museumspersonale og Museum Nord-støttede studenter der disse er resultatet av Museum Nord-prosjekter. Vi anser også andre formater og medier som publisering.
- Vi dokumenterer våre **offentlige bidrag og utstillinger**, og publiserer dem også i CRISTIN.
- Museum Nord ønsker å sikre at personalet har tilstrekkelig kompetanse og erfaring og tid til å utvikle og levere forskning og veilede forskningsprosjekter av høy kvalitet. **Rekruttering og karriereutvikling** spiller en viktig rolle i ressursene til forskningsprogrammet vårt.
- Vi vil søke **ekstern finansiering** for forskning, med en andel av finansieringen som bidrag til eksisterende lønn eller andre kjernekostnader, og potensielt utstillingskostnader.
- Vi måler **samarbeidsaktiviteter** med andre organisasjoner og - når det er mulig - måler vi effekten av samarbeid, for eksempel å skape ny kunnskap, muligheter for ansatte som publisering, kunnskapsoverføring eller læring.
- Vi vil føre **oversikt over ekstern forskning** som utføres på samlingen vår og vårt område, og resulterende publikasjoner og andre utdata, som f.eks. rådata.
- Selv om ovennevnte tiltak hovedsakelig er kvantitative, vil vi også **undersøke kvalitative tiltak**. Dette kan omfatte områder som f.eks. bidraget som forskning gir for å øke kvaliteten på utstillingene våre, offentlige arrangementer, digitale produkter og publikasjoner; og bidraget det gir for å forbedre hvordan vi konserverer, dokumenterer og lagrer samlingen – eller hvordan vi utvikler organisasjonen vår.